

Regatte van den Prince van Orangien / en Staten van Holland en Zeeland aen de Coninginne van Engeland.

committeert Jonkheer Johan van der Does Heere van Noortwijk / Jonkheer Willem van Spilvelt Heere van Krentsberge / Doctor Junius / Mr. Lieben Keersmaeker Burgemeester van Zierikze / en Mr. Dirk van Bronkshoof / om te trecken aen de Coninginne van Engeland / en hare Majesteit te hemmen te geven met wat ellendige tyrannye de Nederlanden nu ettelijke jaren dooz den Hertog van Alba en Spangiaerden waren geplaegt en getyranniseert jegens alle billikheid / en jegens de rechten en privilegien des lands by den Conink van Spangien seifs beswooren / en dat sy uit dzingende nood hadden moeten aemmenen de wapenen tegen den Hertog van Alba en sijne Spangiaerden / verdruckers en verdervers van den Nederlanden / ten dienste van den Conink en tot bescherminge van hare rechten en privilegien / mitsgaders der ingesetenen lijden en leven / etc. dat sy daerom seer demoedelijken souden versoeken dat hare Majesteit medelijden hebbende mette arme en verdruckte Nederlanden / soude gelieven deselve in haren uitersten nood te assisteren met geld en volk van Orlogge / etc.

Maer dese en meer andere Orlogge handelungen / nam het jaer 1572. een eynde / wesende de wateren alom dooz de woosf Woosf seer hert gefloten.

Begin des jaers 1573.

Het jaer 1572. nu ten eynde gekomen zijnde gelijck gehoozt is / so en liet het sich in 't begin des jaers 1573. niet beter aensien dooz de belegerde Haerlemers van het sefte des woosleden jaers gedaen hadde / niettemin haer couragie en was niet vermindert / want de vaste hope van datse ontfet souden werden dooz den Prince van Orangien / die nam alle wese van haer. Ober sulks so lag Don Frederico met alle sijn macht dooz Haerlem / alle middelen practiserende om de stad te krenken / en in sijn geweld te krijgen : daer tegen die van Haerlem van binnen alle neerstigheid deden om haer te beschermen. De Prince van Orangien practiseerde bast van binnin hoe sy die van Haerlem soude mogen ontfetten en den vrand sijn toehoer en victualie affnijden / tot welken eynde sy tot Saffem een leger dede slaen / desgelijck schreef sy aen Jonkheer Diederich Sonop Gouverneur van Noord-Holland / dat sy aldaer alle sijn macht by den anderen bergaderen en aen de Noordzijde den vrand alle afhienk doen soude / doch niet lichtbeerdigs attenteren / om te schouwen de grote inconvenienten dier uit te verwachten stonden / so het mochte mislucken. Dewijle de saken aldus stonden / so heeft de Probiantmeester van Bartel Entens Lieutenant van den Graabe van der Mark binnen Delft geklaegt als dat de soldaten geen geld en kregen / en dat boben dien de Staten haer geen probiande en sonden / scheldende de selve dooz verraders des lands : en wantmen verston dit schelden uit den wooschreben Bertholt Entens gekomen te sijn / en dat hier dooz meer quaets soude mogen komen / heeftmen 't selve den Prince van Orangien aengegeven / de welke goed bond datmen den Graabe van der Mark mitsgaders sijnen Lieutenant / binnen Delft ontbieden soude / en hem wooshouden dat sy sich wooszaen soude waachten van also opte Staten van den Lande te schelden en qualijk te spreken. Dit goed gebonden zijnde so werden de wooschreben Graabe en sijnen Lieutenant ontboden / maer in plaetse van dat sy hen ter neder souden setten / heeft sy sich noch vele onmanierlijker aengesteld sonder enig respect aen de Staten te dragen / waerom de Staten den wooschreben Bertholt Entens hebben willen binnen der stad Delft in versekeringe houden / maer de woosf Graabe van der Mark / aemnemende de querele van sijnen Lieutenant / heeft hem met geweld en tegen der Staten danc willen uit Delft brengen. De Prince van Orangien hadde geerne de sake met alle geboughelijkheid ter neder geleid / vermits sy hem liet bedunken dat in dese gelegentheid des tijds / die tweedracht seer vele quaets mochte veroosaken / maer de Graabe van der Mark en heeft hem met gene goede redenen willen laten geseggen / en hebben de Staten ook

haer antoziteit niet wosken laten onder de woet woerpen / sulks darmen met kloogslag dooz de Schutterpe van Delft de hand aen den Graabe van der Mark en Bertholt Entens heeft geslagen en deselve gebangen genomen en versekerd. Dit is geschied den vijftden of seften Januarij 1573. Sy is daer na opte menigvuldige klachten by den Staten ober hem gedaen gedepoortert van sijne Staten en Gouvernement en sijne commissie is gerevocateert / en naer dat sy eenen tijd binnen der selber Stad also versekerd was gewest / heeftmen hem op 't hris ter Goude gefonden by den Heere van Swieten / aldaer Gouverneur zijnde. De Prince van Orangien heeft ook boben dien uitgegeven dit navolgende Placcaet / daer mede sy alle de commissien en bestellingen by den Graabe van der Mark gegeven / gerevocateert heeft. 't Wooschreben Placcaet was luidende aldus :

De Graabe van der Mark en sijnen Oversteuere-nant Bertholt Entens werden tot Delft gebangena.

Wilhelm by der gratien Gods, Prince van Orangien, Grave van Nassau, &c. van Carzenellenbogen, van Vyanden, van Dietz, van Bueren, van Leerdamme, &c. Heere en Baron van Breda, van Dieft, van Grimbergen, van Arlay, van Nozeroy, &c. Burggrave van Antwerpen en van Belancon, Stadhouder en Capitein Generael over Holland, Zeeland, Westvriesland en Utrecht. Allen den genen die desen jegenwoordige sien sullen saluit. Doen te weten, dat also de Grave van der Mark Heere van Luny, &c. sich onderstaen heeft vele en verscheiden bestelbrieven, commissien, paspoorten en Saulveconduiten uit te geven indifferentelijken, aen vele Capiteinen, koopluiden en andere personen, onder deksel en als hem beroemende 't gemeene beste door middel van dien te vorderen, den Hertog van Alba met sijnen aenhangeren te krenken, en de vrienden voor te staen, en dat die selve gantsch contrarie van haren eed en gelofte doen, somen dagelijks fiet, door dien by hen-luiden de vrienden en geallieerden werden berovet en de vyanden gespijset, &c. Daer beneffens gemerkt dat den Grave voornoemt by zijne commissie niet geautoriseert en is geweest om alsulke bestel-brieven, commissien, paspoorten, en saulveconduiten uit te geven, doch nu de selve commissie cesferende, wy willende de voorschreven abusen remedieren, hebben wederroepen, gecasseert en te niet gedaen, casseren en doen te niet misdesen alle bestellingen, commissien, paspoorten, en saulveconduiten by den voornoemden Grave vander Mark uitgegeven: behoudelijken nochtans indiender eenige vrybuiters sich op des sels Graven commissien ter date van de publicatie van desen buiten den lande in zee begeven hebben, en over sulks hem van dese revocatie met ignorantie mochten excuseren, dat alsulke even verre syluiden gefint sijn onse goede intentie te baten te komen, verkrijgende testimoniael van den Admirael daerse onder sullen willen dienen sorteren en havenen, van hare bequaemheid en goede conversatie, binnen een maend na de pnblicatie van desen, sullen deselve aengenomen en hen te dien eynde verleent worden commissie of bestelbrieven in behoorlijker forme. Dus anders en by gebreke van dien, so laten wy toe en willen wel gedogen datmen deselve aenhaelt en tractere na gelegentheid van hen mis-bruik, en so men na rechte en costume plach te doen den genen die sich ter Zee begeven sonder speciale commissie daer toe te hebben. Des oorkonden hebben wy desen met onsen name getreken en ons secrete zegel daer beneffens laten drucken in Placcate. Gegeven tot Delfopten 24 Jannarij Anno 1573. En was ondertekent, *Guillaume de Nassau*, wesende bese-gelt met een groot opgedrukt zegel van den Prince van Orangien. Wat lager stond geschreven, By bevele van sijne Excell. En was ondertekent :

Placcaet van den Prince van Orangien / heroverende het wederroepen van de commissien by den Graabe van der Mark gegeven.

(F. 311.)

NICOLAAS BRUYNINK.

Ter selber tyd hebben de Staten van Holland / aen den Graabe van der Mark / die versocht hadde hem by geschreft gelebert te werden 't gene men hem wilde te laste leggen / 't selve obergefonten / sonder nochtans jegens den selven eenige criminele conclusse te nemen. Daer